Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 121
Lausunto Viinikanojan kunnostuksen vesilupahakemuksesta

TRE:5142/11.01.02/2026

Valmistelija / lisätiedot:
Skippari Kati

Valmistelijan yhteystiedot
ympäristötarkastaja Emmi Lehkonen, puh. 040 800 4975, etunimi. sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä
hallintosihteeri Hanna Sandström, puh. 040 750 1876, etunimi. sukunimi@tampere.fi

Päätös
Päätösehdotus hyväksyttiin seuraavalla täsmennyksellä: työt tulee ajoittaa talvikauden ulkopuolelle, loppukesään.

Esittelijä: Skippari Kati, Ympäristöjohtaja

Päätösehdotus
Lupa- ja valvontavirastolle annetaan oheinen lausunto vesilupahakemuksesta koskien Viinikanojan kunnostusta.

Kokouskäsittely
Jukka Helin teki seuraavan muutosehdotuksen: Perusteluiden lausunto kohta "Edellä mainitut seikat huomioiden työt on suositeltavaa ajoittaa talvikauden ulkopuolelle ja mahdollisuuksien mukaan loppukesään." muutetaan muotoon: "Edellä mainitut seikat huomioiden työt tulee ajoittaa talvikauden ulkopuolelle, loppukesään."

Jaosto hyväksyi yksimielisesti Helinin muutosehdotuksen.

Lassi Kaleva poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana ja varajäsen Aarne Raevaara saapui kokoukseen.

Perustelut
Lupa- ja valvontavirasto pyytää Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa Tampereen kaupungin vesilupahakemuksesta koskien Viinikanojan kunnostusta (LVV-U/18824/2026). Lausuntoa on pyydetty 13.11.2026 mennessä. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ympäristötarkastajat Emmi Lehkonen ja Sanna Markkanen ja ympäristösuunnittelija Liisa Kivimäki.

Hankekuvaus

Tampereen kaupunki hakee vesilain mukaista lupaa Viinikanojan alajuoksun kunnostamiselle ruoppaamalla ja massanvaihdolla. Viinikanoja laskee Iidesjärvestä Pyhäjärven Viinikanlahden pohjukkaan. Alueella on sen historian aikana ollut useita erilaisia toimintoja, joista

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Viinikanojaan on päätynyt haitta-aineita. Kunnostettava alue sijoittuu hakijan omistuksessa olevalle kiinteistölle.

Viinikanojan alajuoksun sedimentin PCB-pitoisuudet ovat erittäin korkealla tasolla. Muut tutkitut haitta-aineet ovat tiiviin kaupunkiasutuksen keskellä olevalle purolle tyypillisellä tasolla. Todetut sedimentin haitta-ainepitoisuudet eivät nykyisessä tai tiedossa olevassa toiminnassa aiheuta terveysriskejä. Ojan sedimentin pitoisuudet voivat kuitenkin aiheuttaa ja ovat aiheuttaneet ekologista altistusta ja ravintoketjussa rikastumista. Riskejä aiheutuu myös rankkasateiden, Pyhäjärven pinnan vaihteluiden tai alueella suoritettavien kaivutöiden tai muun vesistörakentamisen yhteydessä ja virtausväylien muuttuessa. Ojan sedimentteihin varastoituneena PCB aiheuttaa potentiaalista haittaa pitkällä aikavälillä, ja ojasta Viinikanlahteen päätynyt PCB-pitoinen kiintoaines voi levitä virtausten mukana laajalle alueelle Pyhäjärven pohjoisosissa.

Hankkeen tarkoituksena on katkaista PCB-pitoisen aineksen kulkeutuminen Pyhäjärveen ja saada ojan haitta-ainepitoisuudet tasolle, jonka ei arvioida aiheuttavan haittaa vesiympäristölle. Lisäksi poistetaan PAH-yhdisteitä ja öljyhiilivetyjä.

Kunnostettavan alueen pituus on noin 100 m ja pinta-ala noin 900 m2. Ojasta poistetaan voimakkaimpia PCB-pitoisuuksia sisältävää pintakerrosta keskimäärin noin 0,7 m paksuudelta. Poistettavien sedimenttien määräksi arvioidaan enintään noin 600 m3ktr. Alueelta poistettavan PCB:n määräksi arvioidaan noin 28 kg. Hakemuksessa ei ole esitetty määrättäväksi tavoitearvoja alueelle jäävälle sedimentille. Kaivamisen jälkeen alue täytetään enintään alkuperäiseen pohjan tasoon pilaantumattomalla, karkearakeisella maa-aineksella.

Työt toteutetaan alivirtaamakaudella. Työnaikaisten haittojen estämiseksi kunnostettava osa eristetään teräsponttiseinällä molemmista päistä, ja Iidesjärvestä virtaava vesi pumpataan katkaistun jakson ohi Pyhäjärveen. Pyhäjärven puolelle asennetaan kaksinkertainen suojaverho. Ruoppaus on ensisijaisesti suunniteltu toteutettavaksi mekaanisena ruoppauksena lavalle. Massat kuljetetaan suoraan vastaanottopaikkaan. Tarvittaessa ruoppausmassoja voidaan välivarastoida lastauksen ja ylimääräisen vedenpoiston ajaksi vesitiiviillä lavoilla tai allasrakenteilla enintään 3–4 viikkoa. Ruoppausmassoista poistuva vesi käsitellään riittävällä kiintoaineksen poistamisella ja johdetaan järveen suojaverhon sisäpuolelle. Kaivumassojen luvanvarainen vastaanottopaikka määräytyy niiden haitta-ainepitoisuuden perusteella.

Hakemuksessa on esitetty hankkeen vaikutusten tarkkailuksi vesistövaikutusten tarkkailua sekä sedimentin jäännöspitoisuuden ja kulkeutumisen tarkkailua.

Hakemuksen mukaan hanke parantaa Viinikanojan sekä Pyhäjärven pohjukan virkistyskäyttö- ja kalastusmahdollisuuksia. Töiden arvioitu

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kesto on noin 1–2 kk ja töiden arvioidaan ajoittuvan talvelle 2026/2027 tai kesälle 2027.

Lausunto

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen antaa seuraavan lausunnon:

- Luvassa on määrättävä hakija toimittamaan suunnitelma suojaverhojen sijoituspaikasta, rakenteesta ja asentamisesta Lupa- ja valvontaviraston hyväksyttäväksi ennen töiden aloitusta.
- Toimijan on varauduttava ohipumppauksen riskeihin ja häiriötilanteisiin (pumppurikko, voimakas rankkasadetapahtuma) etukäteen esimerkiksi varapumpuin.
- Hakemuksen mukaan ruopattava materiaali arvioidaan valtaosin saveksi ja työalueelta pumpattavan veden käsittelyksi arvioidaan riittävän kiintoaineksen poisto, sillä keskeinen haitta-aine PCB on voimakkaasti kiintoainekseen ja/tai orgaaniseen ainekseen sitoutuva ja on ominaisuuksiltaan luokiteltavissa kulkeutumattomaksi. Pumpattavan veden kiintoaineen poistoon tarkoitettujen vesienkäsittelyjärjestelmien tulee olla mitoitukseltaan ja teknisiltä ominaisuuksiin riittäviä hienojakoisen saven poistoon ja toimijan tulee varautua yllättäviin tilanteisiin vararatkaisuin. Lisäksi poistuvan veden purkupiste järveen tulee suojata tarvittaessa erillisellä suojaverholla, mikäli poistokohta ei sijoitu ruoppausalueen suojaverhojen sisälle.
- Ennen suojaverhon poistamista tulee varmistaa, ettei ponttiseinän ja suojaverhojen väliselle alueelle ole kunnostustyön seurauksena kerrostunut PCB-pitoista kiintoainesta. Mikäli alueella todetaan kunnostustyöstä aiheutunutta PCB-pitoisen kiintoaineksen kertymistä, tulee kerrostuman laajuus ja poistotarve arvioida sekä tarvittavat poistotoimenpiteet toteuttaa ennen suojaverhojen poistamista valvovan viranomaisen hyväksymällä tavalla.
- Työt tulee toteuttaa ylivirtaamakausien ja kalojen (erityisesti taimen ja toutain) kutuajan ulkopuolella. Lintujen kannalta työt on suositeltavaa ajoittaa loppukesään, jolloin lintujen aktiivisin pesimäkausi on pääosin ohi. Saukon osalta lajin kulku Viinikanojan varressa tulisi turvata työn aikana ja työt ajoittaa mahdollisuuksien mukaan talvikauden ulkopuolelle ajankohtaan, jolloin Viinikanojan merkitys saukon talviruokailu- ja kulkuyhteysalueena on vähäisin (WSP 2022: Iidesjärven puiston 8725 ja Viinikanlahden 8755 asemakaavojen ympäristön saukkoselvitys). Viinikanojasta on lisäksi tehty havaintoja koskikarasta, joka käyttää sulana pysyvää uomaa talvisena elinympäristönään. Edellä mainitut seikat huomioiden työt on suositeltavaa ajoittaa talvikauden ulkopuolelle ja mahdollisuuksien mukaan loppukesään.
- Ojan varrella sijaitsee liito-oravan kehitettävä kulkureitti. Asemakaavassa alueella on s-45-merkintä (puustoisena säilytettävä alue), ja yleiskaavassa alueelle on osoitettu ekologinen yhteys, joka

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

muodostuu puustoisesta yhteydestä ja siniyhteydestä. Lisäksi uoma on määritelty yleiskaavassa merkittäväksi uomaksi, jonka yhteydessä tulee huomioida lähiympäristön yhtenäinen puustovyöhyke ja uoman avoimuus. Näillä perusteilla puuston poistamista tulee välttää. Mikäli puiden poistaminen on välttämätöntä, poistettu puusto tulee korvata uusilla istutuksilla. Säilytettävä puusto juuristoalueineen tulee suojata asianmukaisesti työn ajaksi.

- Uoma lähiympäristöineen on arvokasta lepakkoaluetta, minkä vuoksi häiriövalon syntymistä tulee pyrkiä välttämään.
- Viinikanojan rannoilla kasvaa rauhoitettuja vuorijalavia. Ympäristönsuojelulla ei kuitenkaan ole varmaa tietoa puiden alkuperästä. Istutusperäiset yksilöt ja niistä peräisin olevat siementaimet eivät kuulu luonnonsuojelulain lajien rauhoitussäännösten piiriin. Vuorijalavien alkuperä ja mahdollinen rauhoitussäännösten soveltuminen on tämän vuoksi tarpeen ottaa huomioon ennen niihin kohdistuvia toimenpiteitä.
- Ruopattu alue tulee täyttää siten, ettei uoman virtauspoikkipinta-ala tai Iidesjärven purkautumista määräävä pohjataso merkittävästi muutu nykytilanteesta. Toteutunut pohjataso tulee todentaa työn jälkeen mittauksin. Jami Ahon selvityksen (2018) mukaan vaikutus Iidesjärven vedenkorkeuteen on mahdollinen, jos Viinikanojan viimeiset 100 metriä jäisi todellisuudessa nykyistä huomattavasti syvemmäksi.
- Hakemuksessa esitettyyn vesistötarkkailuun on lisättävä vesinäytteistä tutkittavaksi parametriksi sameus. Työn aikaisessa vesistötarkkailussa tulee kiintoaineen, sameuden ja PCB:n lisäksi tarvittaessa analysoida metallit, PAH-yhdisteet ja öljyhiilivedyt tai vaihtoehtoisesti työalueelta pumpattavasta ja käsitellystä vedestä on tutkittava vastaavat parametrit ennen niiden johtamista kunnostusalueen ulkopuolelle Viinikanlahteen.
- Hakemuksessa ei ole esitetty hyväksyttävää jäännöspitoisuutta kunnostettavan sedimentin PCB-yhdisteiden pitoisuuksille. Kunnostussuunnitelmaa tulee tarkentaa siten, että siinä esitetään menettely tilanteeseen, jossa ruoppauspinnan jäännöspitoisuusnäytteenotossa todetaan edelleen merkittävästi kohonneita PCB-pitoisuuksia. Tällöin tulee arvioida lisäruoppauksen tarve tai vaihtoehtoisesti esittää PCB-pitoisen sedimentin leviämisen estävä peittorakenne. Peittorakenteen materiaalit, kerrospaksuudet ja eroosionkestävyys tulee mitoittaa Viinikanojan virtausolosuhteisiin siten, ettei alla oleva PCB-pitoinen hienoaines pääse resuspendoitumaan tai kulkeutumaan peittokerroksen läpi.
- Uoman pintaverhoilu tulee tehdä vesieliöiden kulkua tukevalla ja elinympäristöjä monipuolistavalla ja eroosiokestävällä materiaalilla. Myös luiskien eroosiosuojauksesta on huolehdittava.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Emmi Lehkonen, Lupa- ja valvontavirasto (sähköisen asiointipalvelun kautta https://ytietopalvelu.lvv.fi/fi-FI/asia/3313058)

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetettiin nähtäväksi 13.11.2026 kaupungin internetsivuille www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköisesti 13.11.2026

Tampere
13.11.2026

Hanna Sandström
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§121

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)